

İÇİNDEKİLER

5072	2
Filantropinin Sınırları	4
TÜSEV-ICNL İşbirliği Projesi	7
CIVICUS Sivil Toplum Endeksi Projesi	8
Enflasyon Muhasebesi	9
XXI. Vakıf Haftası Kutlamaları	9
STK Yasal Çerçeve İlkeleri	9
Kamu Yararına Çalışan Kuruluş Yasası	10
Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği	10
Bilgi Edinme Hakkı Kanunu	11
Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkileri	11
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	12
Dernekleri İlgilendiren Cezalar	14
Dernekler Beyan Süresi	16
AB Bilgi Merkezi	16
KASEV Özel Bakımevi	16

GÖRÜŞLER

5072

*Namık Ceylanoğlu
Genel Sekreter*

Amerikan filmlerini izleyenlerin, mahkumların giydiği uniformanın her birinin sırtında bir kimlik numarasının olduğunu mutlaka anımsayacağını umuyorum. Bu yazının başlığını oluşturan 5072 ise devletin kamu yararlı hizmet üreten dernek ve vakıflara giydirdiği gömleğin numarasıdır. Bu yaklaşım ne kadar kabul görür bilemiyorum ama gerçekten üzücü bir durumla karşı karşıyayız.

Bilindiği üzere dernek ve vakıflarımızı yakından ilgilendiren **5072 sayılı Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları İle İlişkilerine Dair Kanun** 29 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yasanın yürürlüğü girmesi ile birlikte yazılı ve görsel medyada **soygunu son, devlet eliyle soygun bitti, zorunlu bağışlara veda, TBMM tarihi bir iş yaptı, yasaya selam hukuka devam** gibi sloganlar atılarak, vatandaşın kamu hizmetlerini bundan böyle dernek ve vakıflara zoraki bağış yapmadan alacağı müjdelenmiştir.

Aslında yapılmak istenilen şey kamu kuruluşlarının, bizzat kendilerinin kurdukları vakıf ve dernekler aracılığıyla kamu hizmetleri nedeniyle yıllardır vatandaşa çektirdikleri çileye bir son verilmesinden ibarettir. Bu yönüyle çok olumlu bir yasadır. Peki ne yapılmalıdır, iktidarı ve devleti her zaman zora sokan bu çağdışı uygulamalara nasıl son verilmelidir? Fikir mükemmel. Ancak sayılarının 608 olduğunu öğrendiğimiz bu odaklara nasıl dur denecektir. Çünkü bir hukuk devletinde hukuku uygulamak zorunda olanların bu tür hukuksuzluğa göz yummaları çağdaş toplumlarda tahammül edilemeyecek bir durumdur.

Özellikle toplumsal hafızamızda sembolleşmiş ve günlük hayatımıza girmiş olan bu tür vergi mantıklı zoraki bağış alan vakıf ve derneklerin başında Trafik Vakfı, Nüfus Hizmetlerini Güçlendirme Vakfı, Türk Polisini Güçlendirme Vakfı, Adalet Vakfı ve okul dernek ve vakıfları vb gelmektedir. Bu ve benzeri kuruluşlar kaynak sıkıntısı nedeniyle kamu hizmetlerini vatandaşa zorunlu bağış karşılığında ve binbir zorlukla vermektedirler. Çocuğunu okula kaydettirmeye çabalayan annenin yakarışı bunun bir işaretidir. Böyle bir uygulamanın benzer bir örneği AB ülkelerinde yoktur.

Yanlış hatırlamıyorsam 2004 yılı Bütçe Kanununda Trafik Vakfı gelirleri ile polis teşkilatına 2 bin 800 araç alınacağını yazılmış olması çok acı bir gerçektir. Bu adeta geçmiş ve bugünkü hükümetlerin kolay yolu seçerek vergi sistemimizi yaz – boz tahtasına çevirip, adeta oransal vergiden maktu vergiye geçişte vakıf ve dernekleri de kullanmasıdır. Yani vergi kaynağı olarak gördüğü her kesime bir anlamda kendi kaynağını yarat mesajının verilmesinin açık sonucudur.

Piyasa ekonomisi bir kültür işidir. Başıbozuk ve denetimsiz bir düzen değildir. İşinize gelince piyasa kuralları işlesin, işinize gelmeyince ihtiyacımız var, bırakın piyasayı şimdi denilirse kamu kuruluşlarının kurduğu vakıf ve dernekler de kantarın topunu böyle kaçırlar. Bu aslında piyasa kültürümüzün olmadığı, ileride oportünizmin tehlikeli sonuçlara varabileceğinin de bir ilanidir. Dizginlenemeyen kamu vakıf ve dernekleri var olan haksız

rekabeti adeta rekabet eşitsizliğine de taşımıştır. Bütün bunlar ise sade vatandaşı isyan noktasına getirmiştir.

Ancak bu yasadan etkilenen bir diğer dernek ve vakıf grubu var ki, bunların büyük bir çoğunluğu Bakanlar Kurulu Kararı ile **kamuya yararlı dernek ve vergiden muaf vakıf** statüsü elde etmiş, çoğu iktisadi işletmesi olan ve tüzük ve resmi senetlerin de devletin vatandaşa götürmeye çalıştığı ancak yeterli olamadığı kamu yararlı sosyal hizmetler, sağlık, eğitim, üniversite gibi temel hizmetlere destek olmaya talip olan dernek ve vakıflardır. Bunlardan bazıları, tamamen sivil toplum dinamiklerinden ve sinerjisinden doğmuş, çalışanlarının ve mensuplarının çıkarını korumayan dernek ve vakıflar olmalarına rağmen misyonları gereği kamu kurum ve kuruluşları ile kısmen iç içe girmişlerdir.

Aslında bu yapıyı ve bu tür devlet – STK ilişkisini de onaylamak mümkün değildir. Kamu yararlı hizmetlere soyunan dernek ve vakıfların mutlaka ve öncelikli olarak kendi kaynak ve imkanları ile bu hizmetleri vatandaşa götürmesi ve kamu kaynağını kullanmaması esastır. Ancak, geçtiğimiz yıllar içinde dernek ve vakıfların devletle ilişkileri yozlaşmış, ortaya mitolojide satır olarak tanımlanan yaratıklara benzer yarısı devlet yarısı dernek ve vakıf olan hizmet kuruluşları çıkmıştır. Buna mutlaka son verilmelidir.

Peki izlenen yöntem doğru mudur? Tamamen yanlıştır. Yasa toplumda yeteri kadar tartışılmamış, devlet – sivil toplum ilişkileri enine boyuna irdelenmemiş, her zaman olduğu gibi adeta baskın yapılcasına çıkarılmıştır. Bir anlamda nüfus cüzdanını yenilemek için nüfus vakfına bağış yapmaktan kurtulan vatandaş, diğer taraftan hastalandığı zaman bir vakıf ve derneğin destek olduğu bir sağlık kuruluşundan aldığı sağlık hizmetini eskisi gibi alamayınca ortada kalmıştır. Bu durumda suçlanan ise bu yasa ile adeta hizmet dışına itilen ve vatandaşla karşı karşıya kalan vakıf ve dernekler olmuştur. Dahası herbiri birer verimli istihdam kapısı olan bu vakıf ve dernekler yasanın yürürlüğe girmesinden sonra topluca eleman çıkartmaya başlamışlardır.

Yürütmenin teklifi ile yasamanın her zaman olduğu gibi toplumsal mutabakat sağlamadan yürürlüğe soktuğu bu yasa yeni bir tartışmanın da nedeni olmuştur. Yasa o kadar ani çıkarılmıştır ki, çok ünlü vakıfları aracılığıyla çok yüklü gelirlerden mahrum kalan İçişleri ve Adalet Bakanlıkları ile TBMM Başkanlığı yasayı nasıl deleriz ve vakfımızı nasıl istisna zırhına büründürürüz diye teoriler üretmeye başlamışlardır. Çünkü bu vakıfların gelirleri ile bugüne kadar karakolların devriye aracının benzininden, sürücü ehliyetine, pasaport verilmesinden, hastanedeki sağlık hizmetlerine, uyuşturucu mücadelesinden milli sarayların restorasyonuna ve devlet büyüklerinin korunmasına kadar birçok hizmet sağlanmıştır. Maliye Bakanlığı'nın ödenek vermemesi halinde bu hizmetlerin yerine getirilmesi mümkün değildir. Çünkü devlet, dernek ve vakıflar aracılığı ile verilen bu hizmetleri ne şekilde vereceğini belirlemediğinden ortaya önemli bir hizmet açığı çıkmış, tüm hizmetler durma noktasına gelmiştir.

Kamu hizmetlerinin alınmasında gönüllü bağış yerine zorunlu bağış alınmasını savunmak mümkün değildir. Ancak kamu hizmetlerinin görülmesinde devlete destek veren dernek ve vakıfların yasada belirtilen kısa sürede kamu kurum ve kuruluşları ile ilişkilerini bir anda kesmeleri, yeni kimlik, adres ve tüzel kişilikleriyle kamuoyu önüne çıkmaları, yaşam destek ünitesine bağlı bir hastanın fişinin çekilmesi anlamını taşımaktadır. Özellikle de bu hizmetleri bugüne kadar veren yönetim kadrolarının bu dönüşümü yasada tanınan kısa sürede gerçekleştirememeleri halinde ağır para ve hapis cezalarıyla karşı karşıya kalmaları ve sonunda dernek ve vakıf mallarının Hazineye ve

Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredilecek olması örgütlenme özgürlüğünün de bir anlamda çiğnenmesinden başka birşey değildir.

Diğer taraftan yasanın getirdiği tehlikeli bir hüküm de kamu kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinden dolayı dernek ve vakfın yıllardır kullandığı simgesi, her şeyi olan ismini değiştirmesi ise çok farklı bir görüşün ürünüdür. Demokrasinin bunu hazmetmesi kolay değildir.

Dileğimiz yasanın geniş katılımı ile yeniden gözden geçirilerek iyileştirilmesi, makul bir geçiş dönemi tanınması ve hizmetleri ile bugüne kadar devlet tarafından akredite edilmiş vakıf ve derneklerin incitilmeden akılcı çözümler bulunmasıdır.

Filantropinin Sınırları

Türkiye'de Modernite ve Gelenek Arasında Kalan Vakıflar

Türkiye'de hayırseverlik ve filantropi şeklinde kendini gösteren sivil sorumluluğun, 14. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunun başlangıcında ortaya çıkan ve günümüze kadar süre gelen uzun ve derin bir tarihi vardır. Hayırseverlik ve bağış, zaman içerisinde kendini hem resmi hem gayri resmi olmak üzere çeşitli yollarla ortaya koymuştur, ancak cemaatlerin ve toplumun genelinin refahına ve sağlığına olan derin ilgisi daima temel dayanağı olarak kalmıştır. Bundan dolayı bağışın en kurumsallaşmış şekli olan vakıf, Türkiye'de toplumsal refahı geliştirmekte önemli bir rol oynamış ve refahın dağılımında etkili bir kanal olarak hizmet etmiştir.

Çağdaş Türkiye'nin karşılaştığı temel zorlukları incelediğimizde, ister Güneydoğu'daki kadın konusu, ister hassas dış politika meseleleri ya da eğitim kalitesini arttırmaya ilişkin konular söz konusu olsun, gözümüze çarpan ilk şey bu sorunları ele alan sivil girişimlere verilen önemin değişmiş olmasıdır. Aynı zamanda Türkiye'nin Avrupa Birliğine adaylığının kazandırmış olduğu moment; demokrasinin, sosyal adalet ve katılım için demokrasi ideallerinin derinleşmesinde ve bunların farkına varılmasında büyük adımlar atılmasına öncülük etmiştir. Son zamanlarda gösterilen desentralizasyon çabaları; Türkiye'deki yeni yönetim deneyimini geleneksel olarak tanımlayan merkezi planlama yöntemlerinden daha çok, yerel çözüm üretimine verilmeye başlanan değerlerin altını çizmektedir. Vakıflar, bu yeni paradigma doğrultusundaki dönüşümün anahtar parçasını oluşturmaktadır.

Filantropi; yeni düşünce ve metotlarını denemek, ortakları diyaloga teşvik etmek ve daha geleneksel ve "güvenilir" metotlar uğruna vazgeçilmesi olası riskleri göze alabilmek için ana sermaye sağlayan, sivil toplumun gerçekten önemli bir bileşenidir. Sonuç olarak vakıflar; bağımsız ve özel karar alımının, kamu yararını arttıran çözümler geliştirilmesindeki önemini tanıyan ve temsil eden küresel bir olgunun parçası haline gelmiştir. Fakat bu gelişmeler çerçevesinde vakıfların etkisi ve etkinliği; kendi stratejilerini hayırseverlikten filantropiye çevirmeye ve yardım çalışmaları yada geleneksel hayırseverlik uygulamaları yoluyla sorunları yatıştırmayı bırakıp toplumumuzda baş gösteren eşitsizlik ve sosyal adaletsizliğin nedenlerine inmeye ne kadar yakın olduklarına bağlıdır. Temel ve acil ihtiyaçlara çare olarak hayırseverliğe her zaman önemli bir rol düşse de zorlu problemler kapsamlı çözümler ve stratejileri gerektirmektedir. Kaynakları, esneklikleri ve liderlikleri ile vakıflar bu yaklaşımın özünü oluştururlar.

Ancak bugünün filantropi uygulamalarına, özellikle Türkiye gibi Müslüman toplumlar bağlamında bakıldığında, sosyal adalet savunuculuğunun getirdiği sorumlulukları vakıfların ne derece yerine

getirebildiği konusu pek net değildir. Mayıs 2003'den bu yana TÜSEV, sosyal adalet yönelimli filantropiyi anlamak ve ölçmek için yapılan kapsamlı bir araştırmada yer almaktadır. Ford Vakfı destekli bu proje, Müslüman ülkeler, diaspora ve azınlık cemaatlerinde filantropinin teşvikine yönelik olup, bu geniş araştırmanın parçası olarak benzer çalışmalar Hindistan, Endonezya, Mısır, Tanzanya ve İngiltere'de de gerçekleştirilmektedir.

Türkiye'de yürüttüğümüz çalışmanın dört önemli boyutu bulunmaktadır; her biri bugünkü yasal ve mali çevreyle birlikte tarihi ve çağdaş uygulamalardan yola çıkarak Türk vakıflarını karşılaştığı zorluklar ve engeller ile filantropi yönelimli sosyal adaletin potansiyelini incelemek için Türkiye'de hayırseverlik ve filantropinin bugünkü durumunu açığa çıkarmak amacını gütmektedir. Bu çalışmada;

1. Osmanlı döneminden günümüze vakıflara tarihsel bir genel bakış,
2. Türkiye genelinde 7 ilde vakıflarla yapılan derinlemesine görüşmeler,
3. Türkiye genelinde 500 vakıfla kurumsal boyutları ve sosyal adalet yönelimleri üzerine yapılan anket ve
4. Türkiye genelinde 1500 vatandaşla kişisel hayırseverlik uygulamaları, vakıf algıları, katılım dereceleri ve sosyal adalete yönelik tutumları üzerine yapılan anketler yer almaktadır.

Türkiye'de çağdaş vakıflar daha önce hiç bu şekilde incelenmediği için hiç şüphe yok ki bu çalışma, açığa çıkaracağı bilgiler ve konuya tutacağı ışıkla ülke genelinde filantropiyi destekleyecek eylem programları için temel oluşturacaktır.

Dünü ve Bugünü ile Türkiye'de Vakıflar

Atılan dev adımlara rağmen Türkiye'de vakıflar, Osmanlı etkisi ile yeni geleceklerini uzlaştırmaya çalışmak durumunda kalmakta ve bu durum kurumsal, işlevsel, yasal alanlar ile sorumluluk alanları için zorluklar yaratan ilgili bir vasiyetin ortaya çıkmasıyla sonuçlanmaktadır. Vakıfların, gelenekselden modern bir çerçeveye geçiyor olması, vakıfların durumunu toplumun bütünü bağlamında incelememizi gerekli kılmaktadır. Türkiye'de vakıflar üç ana boyut çerçevesinde daha iyi anlaşılabilir: bunlar özerklikleri, değerleri ve güçleridir.

Osmanlı İmparatorluğu süresince padişah tarafından özerk olarak kabul edilen yegane kurum (*her zaman tam bir özerkliğe sahip olmamalarına ve bazen devletin baskısına tabi olmalarına rağmen*) vakıflardı. Buna rağmen bu dönem boyunca bir vatandaşın hem siyasal, hem sosyal hem de ekonomik anlamda önemli ölçüde güçlü denebilecek, devletten bağımsız kuruluşlar kurabiliyor olması oldukça büyük bir önem arz etmekteydi. Bunun için alan oluşturan şey vakıflara yüklenen toplumsal değeri ve üstelik bu değer yalnızca vakıflara verilen dini önemden kaynaklanmamakta, bunun yanı sıra belli başlı hizmetlerin vakıflarca sağlanmasındaki işlevsel önemlerinden ve ekonomik gelişimi kolaylaştırıcı rollerinden de kaynaklanmaktaydı. Gerçekten de vakıfların sahip olduğu kervansaraylar, hanlar sayesinde yüzyıllarca doğu ile batı arasındaki ticaret yolları muhafaza edilmiştir.

Vakıflar zaman içinde, güç için rekabet edenler arasındaki çekişmeli ilişkilere temel oluşturarak padişahın elinde tuttuğu ekonomik ve siyasi gücü ele geçirmede başlıca araç haline gelmiştir. 19. yüzyılda imparatorluğun yavaş yavaş zayıflaması ile devlet, gücü kendisinde birleştirebilmek amacıyla rakip güç merkezlerine darbe indirmiştir. Sultan Mahmut tarafından başlatılan batılılaşma hareketleri, padişahın imparatorluk üzerindeki kontrolü geri kazanmak için gösterdiği gayretlerin doruk noktasını oluşturmuştur. Vakıflar da bu temizlik sürecine dahil edilmiş, ilk kez vakıflar, gelirleri hakkında bilgi edinmek ve özerkliklerini sınırlamak için tasarlanmış özel idari bir organın kontrolü altına girmişlerdir. Bu süreç Türkiye Cumhuriyeti'nin 1923'te kuruluşu ile nihayet sona ermiş ve

böylelikle bütün vakıf malvarlığı devlet kurumlarına bağlanmıştır. Sade bir vatandaşın vakıf kurabilmesi ancak 1967'den sonra mümkün olabilmektedir..

Vakıflara bugün yine aynı özerklik, değer ve güç çerçevesinden bakacak olursak farklı koşulların var olduğunu görürüz. Vakıf faaliyetlerine gerektiğinden fazla devlet kontrolü getiren kısıtlayıcı yasal ve hukuki çerçeve, vakıf özerkliğini ciddi bir şekilde sınırlandırmaktadır. Her ne kadar bu durum son zamanlarda değişmeye başlamış ise de hala bir problem olarak varlığını sürdürmektedir. Vakıflar çoğunlukla özel şirketler gibi vergilendirilmektedir; kamu yararlı/vergiden muaf statüsü on yıl önce oluşturulmuş olup bu statüye sahip olmak (*bugün 4576 vakıftan yalnızca 214ü bu statüye sahiptir*) oldukça zordur. Bu aynı zamanda kamu yararı kavramının belirsiz olması nedeniyle vakıflara verilen toplumsal değer de bir göstergesidir. Daha geniş anlamda, sivil kuruluşlar halen daha 19 uncu yüzyılda ortaya çıkan güvensizliğin devamı olarak, devlet otoritesine karşı oldukları ve ideolojik çekişme alanı oluşturduklarına dair görüşlerle mücadele etmek durumdadırlar. Bu unsurlarla beraber yıpratıcı ekonomik ortamın etkisi, vakıflarca yürütülen bir çok etkinliğin ve buna bağlı olarak sorun çözme kapasitelerinin sınırlandırılmasına neden olmaktadır. Bunun yerine, devlet vakıf ve benzeri sivil toplum kuruluşlarını sosyal ihtiyaçların giderilmesinde kritik öneme sahip ortaklar olarak görmelidir.

Başlangıç Görüşleri

Alan çalışmamızın büyük bölümü henüz gerçekleşmek üzere olmasına rağmen ilk değerlendirmemiz, gelenekselden modern bir çerçeveye geçiş içinde olan Türk vakıflarının sosyal adaleti güçlendiren filantropi kapasitelerini anlamak açısından aşağıda bahsedilen engellerin kritik önem taşıdığı yönündedir:

1. İşlevsellik: Sosyal Hizmet veya Toplumsal Değişim

Yukarıda bahsedildiği gibi Türkiye'de vakıflar kimliklerini, misyonlarını ve programlarını - kaynaklarını değişiminin gerçek temsilcisi olarak hareket etmek için kullanmak istiyorlarsa- bunları yeniden tanımlamaları gerekmektedir. Aksi halde geleneksel sosyal hizmet sağlayıcısı çerçevesinde kalacaklar ve bu da vakıfların yapısal değişim üzerindeki uzun vadeli etkisini sınırlayacaktır.

2. Kurumsallık: Süreklilik veya Esneklik

Sosyal değişim yönünde gittikçe artan yönelimin bir parçası olarak vakıflar ayrıca esnek olmayı öğrenmek ve önemli sorunlar ortaya çıktığı anda bunlara yanıt verebilecek uzmanlığa erişmek zorundadırlar. Bu, vakıfların çalıştıkları alanları ve toplulukları çok iyi tanımlamaları gerektirmektedir; böylelikle gelişen şartlara hitap edebilir, yeni ortaklar arayıp bulabilir ve yeni metotlar geliştirebilirler. Sosyal değişim çalışması için ihtiyaç duyulan yenilikçi ve esnek metotlar, mali veya misyon yönelimli göstergeler hesaba katıldığı sürece, kurumsal süreklilik anlayışına çok iyi bir şekilde karşı durulabilir. Vakıflar esneklik ile sürdürülebilirlik arasındaki bu tansiyonu dindirecek hem mali hem idari beceriye ve kapasiteye sahip olmalıdır. Vakfın kurumsal bir çerçeve olarak bunu ne derecede gerçekleştirdiği konusu araştırmamızın merkezinde yer almaktadır.

3. Erişilebilirlik: Seçkin veya Kapsayıcı

Filantropi; sermaye ve yürütülen program çalışması için temel teşkil eden mali kaynakların varlığı ile tanımlanır. Bireysel veya bir grubun parçası olarak, sade bir vatandaşın vakıf kurma kapasitesi sınırlı olduğu için vakıf yapısı daha çok toplumun varlıklı kesimine devredilmiş ve toplumun genelinin örgütlü filantropide oynayabileceği rol

marjinalleştirilmiştir. En azından, bağışçılar ve yararlanıcılar arasında hesap verilebilirliği ne tür mekanizmaların geliştirip güçlendirebileceği üzerinde düşünmeliyiz. En iyi koşullarda ise kamusal hayır cemiyetleri veya mahalli vakıflar gibi yerel kaynak oluşturma girişimlerinde halkın katılımını arttıracak yeni modellerin geliştirmesi üzerinde durmalıyız.

4. Yasal Ortam: Sınırlayıcı veya Fırsat Tanıyan

Son ve belki de en önemlisi olarak, sosyal değişim filantropisi için oluşturulan hareket alanı yasal içeriğe bağlıdır. Günümüzde aşırı devlet gözetimi, bürokratik düzenlemeler, ağır vergiler ve malvarlığını artırma üzerindeki kısıtlamalar; vakıfların yukarıda sayılan göstergeleri başarıyla aşip sosyal değişimin temsilcisi olarak kapasitelerini harekete geçirmelerini zorlaştırmaktadır.

İslami filantropi alanında meydana gelen tarihsel geçişi ele almamız, sadece Türk toplumunda değil, aynı zamanda Balkanlar ve Orta Doğu’da vakıfların yüzyıllardır yapmış olduğu önemli katkıların değerlendirilmesini de sağlamaktadır. Türkiye’de filantropiye yeni bir vekil için bir araştırmaya girişmiş bulunuyoruz; ancak vakıfların yeniden toplumun önemli problemlerini çözen birimler olarak hareket edebilmesi ortak bilinç ve harekete bağlıdır. Yeni anlayışlar ve taze görüşler ışığında Türkiye’deki vakıflar, sosyal değişim ve dönüşüm aracı olarak güçlendirilebilirler.

Kaynaklar:

“The Provision of Public Goods Under Islamic Law: Origins, Impact, and Limitations of the Waqf System”, Law and Society Review, 35-4 (December 2001), 841-997.

Çizakça, M., A History of Philanthropic Foundations: The Islamic World From the Seventh Century to the Present, Istanbul: Boğaziçi University Press, 2000.

Bonner, M., Ener, M., Singer, A.(ed), Poverty and Charity in Middle Eastern Contexts, New York:State University of New York Press, 2003.

Öztürk, N., Türk Yenileşme Tarihi Çerçevesinde Vakıf Müessesesi, Ankara: Türk Diyanet Vakfı, 1995.

ÇALIŞMALARIMIZDAN...

STK Mevzuatına İlişkin TÜSEV-ICNL İşbirliği

AB üyeliğine adaylık süreci, Türk demokrasisinin geliştirilmesi yolunda atılan adımları hızlandırmış ve şu ana kadar gerçekleştirilen demokratik açılımların temelini, Uyum Yasaları çerçevesinde yapılmasına gayret edilen reformlar oluşturmuştur. Edinilmiş olan başarıları daha ileriye götürmek ve sivil toplumu şeffaflık, sürdürülebilirlik ve katılımcılık prensipleri çerçevesinde geliştirebilmek ve önündeki engelleri kaldırabilmek için yasal ve uygulama eksikliklerinin sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu fikirler doğrultusunda şekillendirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmalar yapılırken diğer ülkelerin iyi örneklerinden yararlanmak için TÜSEV, ABD’de yerleşik **Uluslararası STK Hukuk Merkezi ICNL’in (International Center for Non-for-Profit Law)** başkan yardımcısı Douglas Rutzen’ı Türkiye’ye davet etmiştir. 10-12 Aralık tarihlerinde İstanbul ve Ankara’da çeşitli toplantılar düzenlenmiştir. Ayrıca Douglas Rutzen

13 Aralık tarihinde Tarih Vakfı'nın sekreteryasını üstlendiği ve Heinrich Böll Vakfı ile Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı'nın katkılarıyla düzenlenen **14. Sivil Toplum Kuruluşları Sempozyumuna** konuşmacı olarak katılmıştır.

TÜSEV 2004 yılı programını, dernek ve vakıflarla ilgili çerçeve reformlar ve uygulamaya yönelik, üç ana alana odaklanarak şu şekilde belirlemiştir:

- yürürlükteki yasaların ve uygulamaların uluslararası standartlarla karşılaştırılması,
- yapılmakta olan yasal değişiklikler ve düzenlemelerle ilgili düzenli raporların hazırlanması (*özellikle AB ilerleme raporlarını göz önünde bulundurarak*),
- el kitapları, kaynak rehberleri, ve STK'lar ve kamu görevlileri için STK yasalarında en başarılı uygulamalar ve benzeri konularda seminerler düzenlenmesi.

Yeni Proje: CIVICUS Sivil Toplum Endeksi

Türkiye CIVICUS Sivil Toplum Endeks (STE) 2004 yazı itibarıyla Türkiye'de uygulanacaktır. STE bugüne kadar dünyada 60 ülkede yapılan, sivil toplumun durumunu değerlendiren, sivil toplumu güçlendirme girişimleri için oluşturulmuş bir bilgi tabanı ve yenilikçi bir "aktif-araştırma" projesidir. Endeks; sivil toplum kuruluşları tarafından, sivil toplum kuruluşları için başlatılıp yürütülmesine rağmen hükümet, akademisyenler, bağışçılar ve daha geniş toplumsal kitleleri etkin bir şekilde içine almakta ve araştırma bulgularını bunlarla paylaşmaktadır.

STE, hem sivil toplum üzerine bir bilgi tabanının oluşturulmasına hem de uygulamaya dönük sivil toplumu geliştirme girişimlerine katkıda bulunacak potansiyeli taşımaktadır. Araştırma sonunda ortaya çıkacak olan bilgi ve analizler yayımlanacak; uygulayıcıların, aktivistlerin, hükümetlerin, yurttaşların ve araştırmacıların sivil toplumun doğası ve etkileri, sektörün karşılaştığı güçlükler ve sivil toplumun geliştirilecek yanları hakkında benzersiz bir perspektif kazanmalarını sağlayacaktır. Daha da önemlisi aktif-araştırma olan bu projenin ilgi alanı, sivil toplum paydaşlarının bir araya gelerek Türkiye'de sivil toplumun bugünkü konumunu ve gelecekte ele geçecek fırsatları birlikte keşfetmelerini mümkün kılacaktır. Uluslararası bir girişimin parçası olarak proje, Türkiye'de sivil toplumun karşılaştığı güçlüklerle dair önemli izlenimler kazandırmasının yanı sıra diğer ülkelerin sivil toplumlarını nasıl etkin bir şekilde geliştirdiğini gözler önüne sererek sürekli teşvik edici bir işlev görecektir. Ayrıca STE girişimi bazı karşılaştırmalı bulgular vereceğinden var olan fırsatlar, eğilimler ve sivil toplumun karşılaştığı engelleri daha iyi anlamamızı sağlayacaktır.

Endeks, çok çeşitli sivil toplum paydaşları tarafından kolektif olarak yürütülmesi açısından oldukça katılımcı bir araştırma projesidir. Projenin etkili bir şekilde yürütülebilmesi ve ortak amacımız olan sivil toplumun güçlenmesini sağlayabilmemiz için, farklı alanları temsil eden sivil toplum paydaşlarının bir araya gelmesi ve eş güdümlü olarak çalışması büyük önem taşımaktadır. Türkiye'de ilk defa sivil toplumla ilgili bu kadar kapsamlı ve katılımcı bir araştırma projesi yapıldığı düşünülürse, projeye ilgilenen kişilerin tavsiyeleri, deneyimleri, bilgi ve görüşlerini projeye aktarmaları ve işbirliğinde bulunmalarının gerekliliği daha da ortaya çıkmaktadır. STE şu anda araştırmacı, ortak ve danışmanları belirleme aşamasındadır. Bilgi: www.civicus.org ve **vakıf merkezimiz**.

Etkinlik: Enflasyon Muhasebesi Semineri

Vakıf ve derneklerimizin bilanço esasına göre defter tutan iktisadi işletmelerinde Enflasyon Muhasebesi uygulaması 1.1.2004 tarihinde başlamış olup, üçer aylık geçici vergi dönemlerine ait mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır. Maliye Bakanlığı uygulamanın ilk yılı olan 2004 yılında Enflasyon Muhasebesi uygulamasını birinci geçici vergi döneminde **seçimlik**, ikinci ve sonraki geçici vergi dönemlerinde ise **zorunlu** hale getirmiştir. 2004 yılı uygulamasında Enflasyon Muhasebesine göre hazırlanmış mali tabloların verilme tarihi, seçimlik hakkın kullanılması halinde 10 Mayıs 2004, seçim yapılmamışsa zorunlu olarak 10 Ağustos 2004 tarihleridir.

Bu nedenle, TÜSEV olarak vakıf ve derneklerimizi bilgilendirmek için 2 Mart 2004 tarihinde Enflasyon Muhasebesi Semineri düzenlenmiştir. Mali Danışmanımız Hayati Şahin (*Birleşik Uzmanlar Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.*) seminerde bir sunuş yapmıştır. Seminerde ayrıca SİSTEK A.Ş. tarafından hazırlanan enflasyon muhasebesi yazılımı tanıtılmıştır. Ayrıntılı bilgi için: www.tusev.org.tr ya da info@tusev.org.tr.

XXI. Vakıf Haftası Kutlamaları

XXI. Vakıf haftası İstanbul'da 10-16 Mayıs 2004 tarihlerinde değişik mekanlarda çok önemli aktivitelerin yapılacağı bir şölen olarak kutlanacaktır.

XXI. Vakıf Haftası yine “**Vakıf insana hizmettir**” sloganı ile kutlanacaktır. Kutlamalarda hem çok önemli vakıf hizmetleri hem de vakıflara ilişkin önemli konular, uzmanların katılımı ile tartışılacaktır. Vakıf Haftası çerçevesinde TÜSEV'in düzenleyeceği panel 15 Mayıs 2004 Cumartesi günü 15:00-17:00 saatlerinde Türk Böbrek Vakfı Hizmet Hastanesi Konferans Salonunda yapılacaktır. Panel programı şöyledir:

Panel konusu: “Vakıfların Güncel Sorunları ve Çözüm Önerileri”

Timur Erk (Türk Böbrek Vakfı Başkanı) - Panel Yönetmeni

Dr. Adnan Ertem (İstanbul Vakıflar Bölge Müdürü)- “Vakıf Mevzuatına İlişkin Çalışmalar”

Hayati Şahin (TÜSEV Mali Danışmanı) - “Vakıfların Vergi Sorunları ve Çözüm Önerileri”

Prof. Dr. Davut Aydın - “Vakıfların Mali Sorunları”

İnal Avcı (TÜSEV Yönetim Kurulu Başkan Vekili) “Vakıfların İdari Sorunları ve Çözüm Önerileri”

YENİ YAYINLARIMIZ

Sivil Toplum Kuruluşları Yasal Çerçeve İlkeleri

Sivil toplum kuruluşlarını da doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiren bir yasal mevzuatın hazırlanmasında dikkate alınması gereken bazı önemli hususlar vardır. Çünkü STKlarla ilişkin yasal mevzuatın toplumun tamamını ilgilendiren ve genel kabul görmüş, değerli örnek ve deneyimlerden yararlanılarak hazırlanması çok önem arz etmektedir.

Bu bağlamda, STKları ilgilendiren her türlü yasal mevzuat daha hazırlık safhasında bile olsa sadece yaptırımlar açısından ele alınmamalı, karşılaştırmalı hukuk, evrensel normlar ve temel hak ve özgürlükler yanında yönetim kuralları, STK'ların hizmet üretebilme yeteneğinin geliştirilmesi, toplumun bilgilendirilmesi ve denetim yetkisi ile bireylerin tatmin ve ikna edilmesi; şeffaflık, açıklık ve hesap verebilirlik prensipleri açılarından da düşünülerek hazırlanmalıdır.

Bu kural ve değerlere inanarak hazırlanacak her yasal mevzuat, STK'ların daha özgür ve demokratik ortamlarda kamuya yararlı hizmetler verebilmelerine imkan sağlayacaktır. Bu nedenle hazırlanan bu metin çağdaş ve akılcı yöntemlerle yapılması gereken yasama ve yürütme çalışmalarında önemli bir referans ve STK'lar açısından da savunuculuk yükümlülüğüne destek olacak denemiş ilkelere dayanmaktadır.

Bir örnek oluşturması bakımından, STK yönetimine ilişkin mevzuatta bulunması gereken ilkeler, kitaplarda yer alan mevcut STK mevzuatının veya mevzuat taslaklarının genel kabul görmüş uluslararası uygulamaları karşılayıp karşılamayacağını anlamak açısından çok faydalıdır. Bu çalışma ABD'de yerleşik International Center for Not-for-Profit Law (Uluslararası STK Hukuk Merkezi) tarafından Dünya Bankası ile ortaklaşa hazırlanan "STK Yasaları İle İlgili İyi Uygulamalar El Kitabı" (*Handbook on Good Practices for Laws Relating to Nongovernmental Organizations*) ve konu ile ilgili 1997 tarihli Tartışma Raporu ve sonradan yapılan araştırmalar esas alınarak hazırlanmıştır. Uluslararası uygulamaları doğru değerlendirmek için yapılan analizlerde 100'ün üzerinde ülke kanun ve raporlarından yararlanılmıştır.

YASAL MEVZUAT

Kamu Yararına Çalışan Kuruluş Yasası

Sivil toplum gözü ile, "kamu yararı" kavramı, sivil toplum kuruluşlarının (STK) kamuya yararlı hizmet alanlarını ve şeklini belirlemek ve bu kuruluşların kurumsallaşmasını sağlamak için devletin belirli koşulları yerine getiren STK'lara tanıdığı saygınlık ve imtiyaz sağlayan uygulamalar ile mali destekler olarak tanımlanabilir.

Bu çalışma, Avrupa Birliği'ne yakın zamanda kabul edilecek aday ülkelerden Macaristan'ın Kamu Yararına Çalışan Kuruluş Yasası'nın Türkçe tercümesidir. AB'ne adaylığımız sürecinde özellikle Kopenhag siyasi kriterlerinin karşılanmasında STK'ların öneminin vurgulanması "kamu yararı" kavramını daha da öne çıkartmaktadır.

329 Sıra No'lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

Maliye Bakanlığı, 249 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile getirilen Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Mükellefler için Yıllık Faaliyet Bildirim Formu (A Formu) düzenleme zorunluluğunu kaldırmıştır. Ancak mükelleflerin B Formu düzenleme zorunluluğu devam etmektedir.

Maliye Bakanlığı ayrıca 28.02.2004 tarihli 25387 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 329

Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile ticari, zirai ve mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefleri ile kurumlar vergisi mükellefleri için “Performans Derecelendirme Bildirimi” verme zorunluluğu getirmiştir. Bu tebliğ ve “Performans Derecelendirme Bildirimi” formuna Gelirler Genel Müdürlüğü’nün www.gelirler.gov.tr adresli web sitesinden ulaşılabilir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (Kanun No. 4982)

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, 9.10.2003 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiş olup 24 Nisan 2004’te yürürlüğe girecektir. Kanun ile bireylere daha yakın bir yönetim, şeffaflık, daha fazla katılımın sağlanması, halkın devleti daha etkin şekilde denetlemesi ve yönetimin daha fazla kamu yararına çalışmasının sağlanması hedeflenmektedir.

Kanunun çıkarılması olumlu bir iyi niyet göstergesi olsa dahi tek başına büyük bir etki yaratması beklenmemelidir. Bu kanun ve benzeri kanunları işler duruma getirmenin tek yolu İdari Usul Yasasının hazırlanması ve uygulamaya konulmasıdır. Bilgi edinme hakkı ayrı bir kanun olmanın ötesinde temel bir insanlık hakkıdır ve bu niteliğiyle de ayrı bir hüküm olarak anayasada yer almalıdır.

Siyaset ve bürokrasi geleneğimizde sade vatandaşın bilgi verme sorumluluğunun olmaması sebebiyle uygulamada önemli sorunlar çıkabilir. Bunu aşmanın tek yolu ise devletin vatandaştan daha üstün olduğuna ilişkin zihniyetin ve inancın değiştirilmesidir. Medya ve STK’lar bu konuda aracı rolü üstlenebilirler. Böylece hem yasa daha verimli bir şekilde kullanılabilir hem de kamuoyu yasa hakkında daha fazla bilgi edinebilir.

Yurt dışındaki uygulamalar da dikkate alındığında istenilen bilginin verilmesinin çeşitli sebeplerle geciktirilmesinin, kanunun uygulanması önündeki en büyük engellerden birisi olduğu görülmektedir. Bunu engellemenin yolu ise kanunda belirtilen cezaların düzgün ve ayırmsız bir şekilde uygulanmasıdır.

Resmi Gazete: 23 Ekim 2003 Sayı: 25269

Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkileri

Dernek ve Vakıfların Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair 5072 sayılı Kanun, 29 Ocak 2004 tarih ve 25361 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Buna göre Kamu Kurum ve Kuruluşlarının sundukları hizmetler nedeniyle, kamu kuruluşları bünyesinde faaliyet gösteren vakıflar ve dernekler bundan böyle verdikleri hizmet nedeniyle vatandaşlardan bağış adı altında para alamayacaklardır. Kanunun yeteri kadar açık olmadığı gerekçesi ile vakıf ve derneklerden gelen eleştiriler üzerine İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü birer genelge yayınlamışlardır. Buna rağmen kamu yararına hizmetler üreten vakıf ve derneklerin bazılarının bu yasadaki etkilendikleri, mevcut genelgelerin de sorunların aşılmasında yeteri kadar etkili olamadığı görülmektedir. Yasa bu haliyle bazı sorunları çözümlerken diğer taraftan da bazı yeni sorunların yaşanmasına neden olmaktadır. Zira yasa hazırlanırken sadece tüketiciler dikkate alınmış, buna karşılık

kamu yararlı hizmetler üretmek devlete bir anlamda destek veren ve büyük çoğunluğu **kamu yararına çalışan dernek** ve **vergiden muaf vakıf** olarak Bakanlar Kurulunca ayrıcalık tanınan dernek ve vakıfların kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkileri yeteri kadar dikkate alınmamış, bu kuruluşların devletle olan ilişkilerinin boyutu ve yasanın yayımlanarak yürürlüğe sokulması ile daha farklı ve çok önemli sorunlar ortaya çıkmıştır. Soruna sadece tüketiciler ve izlenen ekonomik politika açısından bakılmıştır. Bu sorunları hukuki zeminde nasıl aşabileceğimizi saptamak için yasadan etkilenen kuruluşların kamu kurum ve kuruluşları ile ne türden ilişkileri olduğunu TÜSEV'e bildirmeleri çok önemlidir.

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Vakıf ve Derneklerin Gıda Bankacılığı Yapması (Kanun No: 5035)

MADDE 8.- 3065 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi ve (4) numaralı fıkrasının (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkranın mülga (1) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve fıkraya aşağıdaki (n) bendi eklenmiştir.

b) Kanunların gösterdiği gerek üzerine bedelsiz olarak yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları, yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları ile fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda maddelerinin teslimi,

g) Külçe altın, dore külçe altın, külçe gümüş, döviz, para, damga pulu, harç pulu, değerli kâğıtlar, hisse senedi, tahvil ile metal, plastik, kâğıt, cam hurda ve atıklarının teslimi,

ı) Serbest bölgelerde verilen hizmetler, deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetler,

n) Basın, Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne verilen haber hizmetleri.

MADDE 14.- 193 sayılı Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin ikinci alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bentler eklenmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile belediyeler dahil diğer kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı olan, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu nezdinde eski eser tescilli abide eserlerin; bakımı, onarımı, restore edilmesi ve yaşatılması amacıyla abide eserin kayıtlı olduğu kurum ve kuruluşlara yapılan bağış ve yardımların tamamı yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirilir.

Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda maddelerinin maliyet bedelinin tamamı, yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirilir.

MADDE 16.- 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinin ikinci alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile belediyeler dahil diğer kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı olan, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu nezdinde eski eser tescilli abide eserlerin; bakımı, onarımı, restore edilmesi ve yaşatılması amacıyla abide eserin kayıtlı olduğu kurum ve kuruluşlara yapılan bağış ve yardımların tamamı kurum kazancının tespitinde gider kaydedilir.

MADDE 48.-

4) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun;

d) 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendinin (b) alt bendinde yer alan "Vakıflar" ibaresi "Vakıflar (mazbut vakıflar hariç)",

Şeklinde değiştirilmiştir.

Not: Yukarıdaki hükümler 1.1.2004 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Resmi Gazete: Mükerrer 02.01.2004 / 25334

Derneklerin İş ve İşlemlerindeki Kusurları Nedeniyle 2908 Sayılı Dernekler Yasasında Belirtilen Cezalarda 4421, 4793 ve 4854 Sayılı Yasalarla Yapılan Değişiklikler

YASA MADDESİ	CEZA MADDESİ	ESKİ CEZA	YENİ CEZA
Madde 4 Dernek Kurma Hakkı	Madde 75	5.000-10.000 TL ağır para cezası	347.000.000 TL idari para cezası***
Madde 5 Kurulması Yasak Olan Dernekler	Madde 76	a) 1 yıldan 3 yıla kadar hapis b) 30.000-100.000 TL ağır para cezası c) Dernek kapatılması	a) 1 yıldan 3 yıla kadar hapis b) 30.000-100.000 TL ağır para cezası** c) Dernek kapatılması
Madde 6 Bazı Ad ve İşaretleri Kullanma Yasağı [1. fıkra (1), (2), (3) ve (4) no'lu bentler] [Son fıkra]	Madde 77 Madde 77	a) 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası b) Dernek kapatılması 6 aydan 1 yıla kadar hapis	a) 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası b) Dernek kapatılması 6 aydan 1 yıla kadar hapis
Madde 13 İlan Mecburiyeti	Madde 78	5.000-10.000 TL ağır para cezası	347.000.000 TL idari para cezası***
Madde 21 Çağrı Usulü	Madde 78	5.000-10.000 TL ağır para cezası	347.000.000 TL idari para cezası***
Madde 22 Toplantı Yeri	Madde 79	3 aydan 6 aya kadar hapis	3 aydan 6 aya kadar hapis
Madde 30 Organlara Seçilenlerin İdareye Bildirilmesi	Madde 78	5.000-10.000 TL ağır para cezası	347.000.000 TL idari para cezası***
Madde 37 Yasak veya İzne Bağlı Faaliyetler [1.fıkra (2) no'lu bent] Yasak veya İzne Bağlı Faaliyetler [1. fıkra (1) ve (3) no'lu bentler]	Madde 75 Madde 77	a) 1 yıldan 3 yıla kadar hapis b) 30.000-100.000 TL ağır para cezası 6 aydan 1 yıla kadar hapis	a) 1 yıldan 3 yıla kadar hapis b) 30.000-100.000 TL ağır para cezası** 6 aydan 1 yıla kadar hapis
Madde 38 Öğrenci Derneklerinin Amaç ve Faaliyetleri	Madde 77	a) 6 aydan 1 yıla kadar hapis b) Dernek kapatılması	a) 6 aydan 1 yıla kadar hapis b) Dernek kapatılması
Madde 40 Milli Savunma ve Kolluk Hizmetlerine Hazırlayıcı Faaliyette Bulunma Yasağı	Madde 79	a) 1 yıldan az olmamak üzere hapis cezası b) Tesis kapatılabilir	a) 1 yıldan az olmamak üzere hapis cezası b) Tesis kapatılabilir
Madde 41 Derneklerin İzinle Kurabileceği Tesisler	Madde 80	a) 10.000-30.000 TL ağır para cezası b) Tesis kapatılabilir	a) 10.000-30.000 TL ağır para cezası b) Tesis kapatılabilir
Madde 42 Silah Bulundurma Yasağı	Madde 81	a) 6 aydan 1 yıla kadar hapis b) 10.000-50.000 TL ağır para cezası	a) 6 aydan 1 yıla kadar hapis b) 10.000-50.000 TL ağır para cezası**
Madde 43 Yabancı Dernek ve Kuruluşlarla İlişki	Madde 82	3 aydan 6 aya kadar hapis	1.000.000.000-3.000.000.000 TL ağır para cezası****
Madde 44 Bildiri Yayınlanması	Madde 82	3 aydan 6 aya kadar hapis	1.000.000.000-3.000.000.000 TL ağır para cezası****

Madde 45 Beyanname Verme Yükümlülüğü ve Denetim	Madde 82	3 aydan 6 aya kadar hapis	1.000.000.000-3.000.000.000 TL ağır para cezası****
Madde 56 Öğrenci Dernekleri Organlarında Görev Alma Yasağı	Madde 83	5.000-10.000 TL para cezası	(Mülga: 3.8.2002 – 4771/12 md.)
Madde 61 Dernekler Yapılacak Yardımın Şartları	Madde 84	3 aydan 1 yıla kadar hapis	3 aydan 1 yıla kadar hapis
Madde 64 Taşınmaz Mal Edinme	Madde 82	3 aydan 6 aya kadar hapis	1.000.000.000-3.000.000.000 TL ağır para cezası****
Madde 66 Dernek Faaliyetlerine Yasak Olan Yerler	Madde 79	3 aydan 6 aya kadar hapis	3 aydan 6 aya kadar hapis
Madde 72 Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Kurdukları Dernekler	Madde 72	a) 1 yıldan 3 yıla kadar hapis b) 30.000-100.000 TL ağır para cezası c) Dernek kapatılması	a) 1 yıldan 3 yıla kadar hapis b) 30.000-100.000 TL ağır para cezası** c) Dernek kapatılması
Madde 78 Genel Kurul Toplantılarını Kanun ve Tüzüklerine Aykırı Olarak Yapan Dernek Yöneticileri	Madde 78	10.000-20.000 TL ağır para cezası	347.000.000 TL idari para cezası***
Madde 85: Genel kurul ve diğer dernek organlarında yapılan seçimler ve oylamalar ile oyların sayım dökümüne hile karıştıranlar veya defter veya kayıtları tahrif veya yok edenler veya gizleyenler Derneğe ait defter veya kayıtları tutmayanlar Her ne suretle olursa olsun kendisine tevdi olunan derneğe ait para veya para hükmündeki evrak, senet veya sair malları kendisinin veya başkasının menfaatine olarak sarf veya istihlak veya rehmeden veya satan, gizleyen, imha, inkar, tahrif veya tağyir eden yönetim kurulu başkanı ve üyeleri veya denetçiler ile derneğin sair hizmetlileri	Madde 85 Madde 85 Madde 85	6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası a) 3 aya kadar hapis b) 5.000-10.000 TL'ye kadar ağır hapis cezası a) 6 aydan 2 yıla kadar hapis b) 10.000 TL'den az olmamak üzere ağır para cezası	6 ayda 3 yıla kadar hapis cezası a) 3 aya kadar hapis b) 5.000-10.000 TL'ye kadar ağır hapis cezası** a) 6 aydan 2 yıla kadar hapis b) 10.000 TL'den az olmamak üzere ağır para cezası**
Madde 86: Başka bir hüküm bulunmayan hallerde bu Kanunun amir hükümlerini yerine getirmeyen dernek yöneticileri veya dernek üyeleri ile sair kimseler	Madde 86	3.000-10.000 TL ağır para cezası	347.000.000 TL idari para cezası***
Madde 87: Bu Kanunun 75-86. maddelerinde yer alan ceza hükümleri, 57. madde kapsamına giren kulüpler ile federasyon ve konfederasyon yöneticileri, görevlileri ve hizmetlileri hakkında da uygulanır	Madde 87		(Ek: 24.4.2003 – 4854/5md.) Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları o yerin en büyük mülkî amiri tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır.

HABERLER

Duyuru: Dernekler Beyan Süresi Doluyor

Derneklerin 2003 yılı faaliyetleri, gelir-gider hesapları ve bilançoları ile ilgili olarak vermek durumunda oldukları beyanın süresi **30 Nisan 2004** tarihinde sona erecektir. Dernek ve birlikler beyan formlarını mahallin en büyük mülki idare amirliğine ve üyesi bulunduğu üst kuruluşlara vermekle yükümlüdür. Bu tarihe kadar gerekli beyanda bulunmayan dernekler ise idari para cezasına çarptırılacaklardır.

Haber: AB Bilgi Merkezi

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği'nin " AB İletişim Stratejisi" projesi kapsamında kurulan Avrupa Birliği Bilgi Merkezi, Avrupa Komisyonu Başkanı Romano Prodi, Genişlemeden Sorumlu Komisyon Üyesi Günter Verheugen ile beraberlerindeki heyetin, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül ve Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilcisi Büyükelçi Hansjörg Kretschmer'ın katıldığı bir törenle 16 Ocak 2004 tarihinde AB ile ilgili konularda bilgi almak isteyen her kesimden, her meslekten insana hizmet üzere açılmıştır.

Bilgi Merkezi'nde AB, politikaları ve AB -Türkiye ilişkileri ile ilgili çeşitli yayınlar bulunacak. Merkez, üst düzey AB temsilcilerinin katılacağı toplantı, seminer, basın toplantısı gibi etkinliklere ev sahipliği yapacaktır. ABBM ayrıca, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve medya temsilcileriyle de işbirliği yaparak seminerler, toplantılar ve eğitim çalışmaları düzenleyecektir.

Ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri için Merkez'de düzenlenen turlarla, gençlere AB'nin tarihi gelişimi, Avrupa Birliği'ni oluşturan temel ilkeler, değerler ve Türkiye- AB ilişkileri gibi konularda bilgi sunulacaktır. Öğrenci grupları önceden rezervasyon yapmak şartıyla bu hizmetten yararlanabilecektir.

ABBM, pazar günleri hariç 09.00-18.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Taksim Mete Caddesi'nde bulunan merkeze 0212.244 89 29 numaralı telefondan, 0212. 244 89 20 numaralı fakstan veya info@abinfoturk.net ve www.deltur.ccc.eu.int adreslerinden ulaşabilirsiniz.

Örnek Bir Vakıf Hizmeti: KASEV Özel Bakımevi

1987 yılında kurulan KASEV(*Kadıköy Sağlık Eğitim Merkezi Vakfı*) Türkiye genelinde çalışan ve emekli olan öğretmenlere, yaşlı ve bakıma muhtaç kimselere sağlık, sosyal hizmet ve yaşlılık hizmetleri vermektedir. Bu hizmetlere ilaveten, İstanbul/Tuzla – Aydıntepe'deki KASEV Vakfı Kamil Çetin Oraler Kampusünde bulunan Dinlenme – Huzurevi binasında Temmuz 2002 tarihinden itibaren "özel bakım" bölümü hizmete açılmıştır.

Burada 134 kişiye çağdaş ve modern yaşlılık hizmetleri sunulmaktadır. Benzerleri ancak Avrupa ve ABD'de bulunan bu tesis 24 saat hemşire, sağlık ve revir hizmeti ile hizmete hazır ambulans, hekim ve uzman hekimler gözetiminde, diyet uzmanı kontrolünde hizmet

vermektedir. “**Önemli olan yaşamdan emekli olmamaktır**” bu kuruluşun hizmet sloganıdır. Yeni hizmete açılan özel bakım bölümünde yatacak, başkasının yakın desteğine bağımlı, Parkinson ve Alzheimer hastaları için özel hizmet ve yaşam desteği ile bakım hizmetleri verilmektedir. Kısmen yatağa bağımlı ya da demanslı, zihni faaliyetleri yetersiz, mutlaka bir bakıcının özel desteğine ihtiyaç duyan yaşlı hastalar için böyle bir tesisin önemi çok büyüktür. Ayrıca bu serviste, hastane sonrası bakım hizmetleri de verilmektedir.

KASEV Vakfı'nın “**Dünü unutmamak, bugünü yaşamak, yarını düşünmek**” sloganının başka kuruluşlara da örnek olmasını, “yaşama yepyeni pencere” açan bu gönüllü çalışmalarının gelecekte de gelişerek sürmesini diliyoruz.

Başvurulacak Telefon ve Faks Numaraları:

KASEV Vakfı Merkezi
Tel : 0216-348 68 28
Fax : 0216-349 66 71